

стройното, радостното и благолъпното славословие на Господа въ Божията Църква.

Ний всички сме обязани да благодаримъ на покойний П. И. Чайковский и трѣбва да го уважаваме, защото той е принесълъ голѣма полза на това искусство, което се високо цѣни отъ нашата религия. Давидъ говори за себе си: *буду пѣтъ Богу моему, доклѣ есмь. Да будетъ благоприятна на Ему пѣснь моя* (пс. 103, 34); *Тебѣ, Господи, буду пѣтъ* (100, 1). А за наши православенъ композиторъ нека кажемъ, че „е била благоприятна на Бога пѣсенъта му“, и нека кажемъ пакъ съ думи отъ псалтиря, че е пѣлъ на Бога *сладостно* (134 3), *стройно* (32, 3) и *радостно* (80, 2).

Истина е, че почившиятъ композиторъ е посвѣтилъ по-голѣмата си дѣятелность на свѣтското искусство и е писалъ опери и Симфоний. Нъ религията благославя всяко истинно искусство, ако то служи на истинно-прѣкрасното, защото истинно-прѣкрасното съвпада съ доброто, а всяко добро е и прѣкрасно. Искусството може да има дълбоко-нравствено и дълбоко-религиозно значение, ако и да не разработва направо религиозни или морални въпроси. То поучава, назидава и възпитава не така, както това правѣтъ морала или философията: то се обръща къмъ насъ не съ готови и опрѣдѣлени положения, които да сж достъпни за всяки умъ; нъ завладява съ леккость и съ необикновенна сила нашитѣ чувства и въображение както ни прѣнася съ художникътъ въ създадения отъ неговото вдѣхновение свѣтъ. Този свѣтъ, въ който въвожда душата ни творческото вдѣхновение на поетътъ, би трѣбвало да бжде пѣленъ съ чисти и свѣтли образи и да възбужда въ нашата душа хубавото, честното, високото и прѣкрасното. Затова назидателността въ искусства, неговото религиозно и нравствено значение напълно зависѣтъ отъ нравствената личность на художникътъ. Не трѣбва на всяки художникъ да си повѣрjаваме душата, чувството и въображението. Нъ покойниятъ нашъ композиторъ не билъ отъ тѣзи: неговата душа се хранила съ високи чувства